

7 ימי חרדה

כמה נשמות תמימות ובהלו: גירוסלס פוסט וכמה עתונים אחרים פרסמו ידיעות, כי ביום א' הבא יפוצץ איש-מדע מטרף פצצת-אטום בלונדון. אטלי הכריז על מצב-חירום, פיניו העיר נמשך כמלוא הקצב.

התעלומה נמוגה כשפרסמו המודעות: הסרט הבריטי החדש 7 ימי חרדה יוצג בקולנוע "תמר", בתל-אביב: הידיעות בעי-תונים לא היו אלא, "מודעות-מתיחה" בנוסח אמריקאי.

קהל המוזננים, שחזה בהצגת-הבכורה, נתרשם. התמונות של לונדון אחרי הפינוי, שזולמו בעיר עצמה, חוץ שיתוף פעולה מופתי של מאות אלפי תושבים, הן יהדות במיני. גם שחקני האופי, ביחוד החיילים, מצוינים.

פחות נתרשמו אלה שקיוו כי סרט זה, שזכה לפרסומת עצומה, ינסה, לפחות, לענות על השאלה העיקרית של 1951: האם מותר לאנושות לייצר פצצות, העלולות להשמיד את חייהם של מיליונים?

הסרט מתעלם לחלוטין מבציה זו, ומכל בעיה רצינית אחרת. ראש-הממשלה הבריטי, המקבל את האולטימטום של איש-המדע (להכריז מיד, כי בריטניה תחדל לייצר פצצות-אטום, אחרת תופצץ לונדון) אינו חושב אף רגע קט על הצד המוסרי של ההצעה. בין מיליוני האזרחים, היוצאים מערים (בשקט מופתי, ללא בהלה, בסדר ובמשמעת) אין איש אחד המאמין כי הפרופסור צודק.

7 ימי חרדה: הפרופסור והמודעות הקהל נמתח

בצל כוכבי

היציקוק היה פעם במאי גדול. יתכן שהוא עודנו בטאי גדול, אך סרטיו האחרונים אינם אלא צל חיזור לעומת יצירי-תיו הגדולות בשנים קודמות. גם בצל כוכבי הוא כפליטת פה של כשרון גדול: סרט יקר (מבחינה כספית) וזול (מבחינה אמנותית), דומה כאלו היציקוק בטוח בעצמו עתה במידה כזאת, שהוא אינו מהי-סס לעשות הכל, בניגוד מהלט לכללים המ-קובלים היסודיים של אמנות הסרט. אחדים.

* לא נבהלו: קוראי העולם הזה, שקראו את עילית הסרט עוד לפני 6 שבועות (העולם הזה 689).

כמובן, שוחים נגד הזרם ומשיגים את מטרתם. היציקוק טובע.

במה מתבססת סטייתו של הבמאי המ-תונן מן הקו שהייתה בסרטיו הראשונים? במתן עדיפות לצד הטכני של ההסרטה על הצד האמנותי. הוא מטפס באמצעותה על קירות, חודר בעזרתה מן החוץ לחדר. אבל לכל האקרובטיקה הזאת אין כל הצי-דקה אמנותית וספק גדול אם הצופה הבי-נוגי שם אליה לב. כן קובע, כנראה, היצי-קוק ברוב בסחוונו העצמי שכל נושא, אף השטחי ביותר, שהוא ישים עליו את ידיו, יהפך בקסם מגעו למשהו מעין צל של טפס או האיש שידע יותר מדי או שלושים ותשע מעלות, סרטי-מופת היציקוקיים ידועים.

שאיך הדבר כך מוכיח בעליל בצל כוכבי. למרות נוכחותם של שחקנים משובחים, אפילו גדולים, כמו ברגמן, קוטן ומייקל חילדינג, סובל הסרט מאותן שתי המגרעות. התסריט, למרות שנכתב בידי סופר סקר-טי ידוע, גיימס בריידי, מכיל כמה דרשי-חיים שאפילו "המטאטא" היה מתבייש לה-עלותם על במתו. חוץ מזה הוא מושתת על עלילה רומאנטית מסובכת ביותר, שרק את קצותיה אפשר להעלות כאן על הגיר.

מושרתים ואצילים. מסתבר שאי-גריד ברגמן איננה אלא אצילה אירית בשם לידי הנרייטה. היא מתאהבת בשומר ה-סוסים שלה, נמלטת מביתה ונישאת לו ב-חשאי אחיה רוף אחרי חוץ ומתכבד להרגה. הסיסי-הבעל (קוטן) מתאבק עם ה-אה, בעוד הנרייטה שולפת אקדח והורגת את אחיה. הסיס הנאמן מכריז, כי הוא שפגע באח. הוא נידון לשבע שנות עבודת פרך.

כיוון שזמן הי-עלילה במאה ה-שמונה עשרה, נשלח סאם הי-סיס לרצות את עו-נו באוסטרליה. אליו נלחית אשתו. לאחר זמן הוא מת-עשר. אך אשתו הי-פכת שיכורה והם אומללים. כאן מת-חיל הסרט; מספרים במונולוגים ארוכים, משעממים ומסורבלי-סגנון. מכאן ואילך הכל מבולבל לחלו-טין עד הסוף הטוב. מחברת הרומאן, שעליו מבוסס ה-רט, פגעה דוחק ב-נושא מעין: סני-ביות הפוכה, אנט-י-כולגיה של בן המעמד הנמוך, פסי-רעיון טוב דרוש גם מבצע טוב; התסריט הוא מן הגרועים, שהגיעו אל הבד בעת האחרונה. וגם למבצע טוב כהיציקוק דרוש תסריט טוב. למרות המאמצים הכ-בירים. הסרט הוא מן הגרועים של הבמאי האירי.

אין להמנע מהזכרת עבודת התפאורות של רוג'ר פורס, שעשה עבודה נפלאה בהמלט של אוליביה. בצל כוכבי תפאר-ותו הן מלאכותיות וברועות צילומיו של ג'ק קארדיף, שעמד מאחורי המצלמה בנעלים אדומות גם הם חלשים ביותר. צר לסכם שבמאי כהיציקוק, למרות שנעזר בשחקנים וטכנאים מצוינים, הוציא מתחת ידו סרט מאכזב.

ברית אחים

הקרבות בין אמריקאים ואינדיאנים שמו-טו לא פעם רקע לסרטי הרפתקאות גדו-שים בסוסים דוהרים, יריות רובים וחצים פולחים. גם הפעם לא סתה הוליבוד בהר-בה מן הדרך הסלולה של מרכבת הדואר

בצל כוכבי: אינגריד ברגמן, יוסף קוטן והמטאטא יתבייש

האמריקאית, ומשעולי ההרים בהם רוחשים אדומי-רעור חשופים, צייד קרקפות.

בתחילתו של הסרט מגלה הגבור, ג'ימס סטיארט, שגם לאינדיאנים יש אם דואנת ואב נאמן, והדבר משמש לו סבה להקדיש את חייו להשגת שולם של קבע בין שני המחנות. בהמשך הסרט, מתוספת להקדשה זו עוד סבה, בדמותה של בדרה פניס, נערה אינדיאנית ירוקת עין ולבנת שנים, הנותנת את לבה וחיה לזר הלבן.

במשך שבועים תמימים לומד סטיארט את שפתם ומנהגיהם של שבט האפאשים, ואחר כך יוצא, על דעת עצמו, אל מקום מקלטם בין ההרים, כדי לבקש שלום מידי מנהיגם הדגול, ג'ף צ'נדלר. מתברר שג'ף מדבר אנגלית רהוטה, ולסטיארט לא נת-נת ההזדמנות לנצל את ידיעותיו, מלבד בתזוהר, אחרי נערה, לפי הכללים האינדי-אניים וגם כאן הוא משתמש בעקר בשני-טה אמריקאית, והדבר מוצא חן בעיניה.

בנגוד לסרטים אחרים, יש כאן פחות מערכות המתרחשות מאחורי מסך העשן והיריות של בתי המרוח בעיר האמריקאית הסואנת, ויותר בכפרם השקט של האינדי-אנים. הרקודים המסורתיים של השבט הפי-דאי, בשלל צבעים של מסכות ותלבשות, הנערכים לקול רעשם של תופים מהדהדים, נעימים מאד לעין. טכס החתונה המסודר לכל פרטיו ודקדוקיו, החל בחוט המקשר את הזוג הצעיר וכלה בצמד הסוסים הלי-בים, המוביל אותו אל גוה האשר המוטי-תר, נכונים אולי מבחינה הסטורית. אולם נאומיו הפציפיסטים של ראש השבט, הנא-מרים במתינות ובאיטיות מונזמת, בולמים את קצבו של הסרט ונוטלים ממנו את עוקצו.

בלש אמנותי. ג'ף צ'נדלר החל את הקריירה המשחקית שלו בתיאטרון חובבים בעיר מולדתו ברוקלין, ואחר כך יסד קבו-צה מקצועית בשיקגו. מיד לאחר התקפת היפנים על מירל הרבור, התגייס לצבא הא-

בתפקיד מפקד ההגנה בסרט "חרב במד-ברי".

ההמזדה. אחת הנערות החמודות ביותר, שהופיעו בשנים האחרונות על מסך הכסף, היא ללא ספק דברה פניס, הכוכבת הצעירה של חברת פוקס. דברה נולדה בשנת 1933 בעיר דנבר שבמדינת קולורדו. כבת למשפחת שחקנים ותיקה, החלה להר-פיע על הבמה המקצועית כבר בגיל 13. ב-1948 חתמה על חוזה בהוליבוד וקבלה תפקיד חשוב בסרטו של רוברט סיודמק זעקת העיר. לאחר הצלחתה הרבה, כבר בתפקידה הראשון, נבאו לה עתיד מזהיר, אולם לעת עתה לא ניתנה לה ההזדמנות המתאימה להצדיק נבואה זו.

נעורי גורקי

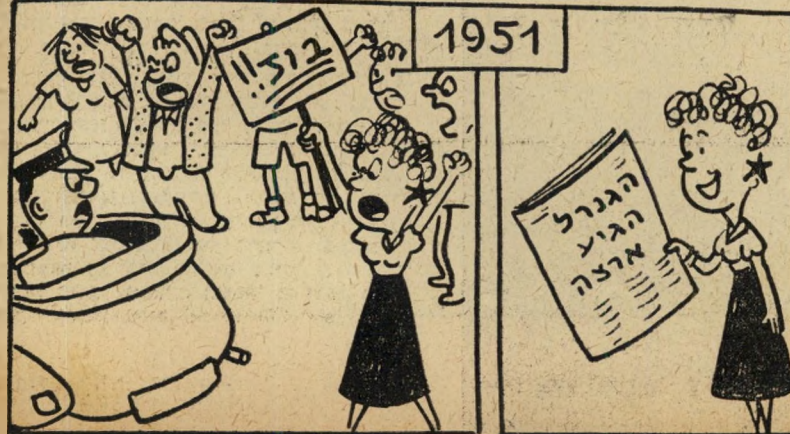
סופרה של המהפכה הרוסית השאיר מאחוריו ספרי זכרונות מפורסמים: ימי נעורי, האוניברסיטאות שלי. החומר הזה עובד לשלושה סרטים סובייטיים, שהוכנו על ידי מרק דונסקוי בשנים 1938-1940. שניים מן הסרטים הללו הגיעו עתה לארץ והם מוצגים בתכנית אחת.

דונסקוי נתפרסם בעיקר כבמאי של יל-דים ועל כן לא במקרה היה זה, שהוא נבחר לביים את הסידרה הזאת.

הסרטים על גורקי שייכים לתקופה שכבר חלפה בקולנוע הסובייטי. ללא תעמור-לה ישירה, ללא תבלטה מלאכותית של סטאלין בכל מחור, בכל סרט, כמעט בכל מערכת, נעורי גורקי הוא סרט עדין, אסתטי ומאמתי.

לפחות אחת התמונות בסרט תשאר בוד-דאי ברפרטואר של הקולנוע הקלאסי: פר-על נהרג בתאונת עבודה בבית חרושת. חבריו קרבים אל גופתו, המוטלת באמצע המוסך הגדול, ועומדים סביבה במעגל. מרחוק נשמעת צפירתן של מאות צפירות קטע זה מזכיר את עבודתם של הבמאים הסובייטיים ה"פורמליסטים" הגדולים, איי-זנשטיין ופודובקין, בתקופת הוזהר שלהם - ושל הקולנוע הסובייטי.

מתקמת בגנרל

רומנים

